І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, THURSDAY, APRIL 22, 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, ЧЕТВЕР, 22-го КВІТНЯ 1965 No. 75. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 21 квітня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ДРУГИЙ СЕЗОН СВІТОВОЇ ВИСТАВКИ В НЮ ЙОРКУ ВІДКРИВАЄТЬСЯ В СЕРЕДУ 21-го КВІТНЯ. В 168-ох павільйонах почнеться рух, гідний тих більйонових інвестицій, вкладених в них власниками різних фірм. Панує переконання, що другий рік Виставки буде кращий за перший. Між відвідувачами в першому дні має бути і віце-президент Гюберт Г. Гомфрі. При головному вході на Виставку вже у вівторок увечері чекали 15 юнаків, які хочуть бути між першими на Виставці. Формальне відкриття відбудеться у Зінґер арені, де минулого року відбувався Український День, в якому взяло участь коло 8,000 осіб. Промовлятимуть віце-президент Гомфрі, посадник Західнього Берліну Віллі Брандт, посадник Ню Йорку Ваґнер та інші.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ВИСЛАВ ПРИВІТ 74-ІЙ КОНВЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ „ДОЧКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ", яка відбувається у Вашингтоні, закликаючи членів ДАР здійснювати тепер той революційний дух, який був в Америці в 1776-му році. Звернення Президента відчитала 4,000 делеґаткам колишня президентка ДАР пані Роберт Г. Дункан. Президент написав у зверненні: „Зберігайте той дух революції, який ви вихвалюєте в назві свого Товариства". Дочки Американської Революції підтримують консервативних політиків, і Президент навмисно пригадує їм американську революцію.

СЕКРЕТАР РІЛЬНИЦТВА ФРІМАН ДОМАГАЄТЬСЯ ЗБІЛЬШИТИ ТОРГІВЛЮ З КОМУНІСТИЧНИМ БЛЬОКОМ. Орвілл Л. Фріман промовляв у Палатній Підкомісії Видатків і заявив, що він є за те, щоб совєтському бльокові можна було продавати без жадних обмежеть все, що там люди „можуть їсти, курити або пити". Фріман підтримує домагання фармерських організацій, які пропонують зміну в транспортовій політиці. Вони домагаються скасувати вимогу, щоб продану комуністам пшеницю в 50 відсотках перевозили американські кораблі. Американські кораблі вимагають більшої заплати, і це спричиняє те, що американська пшениця є дорожча від цін, що є на міжнародному ринку.

ДИРЕКТОР БЮДЖЕТУ КЕРМІТ ҐОРДОН ЗАЛИШАЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ з днем 1-го червня, а його місце займе колишній асистент директора бюджету — Чарлз Л. Шулце. Ґордон має стати віце-президентом Брукінґс Інституту. Шулце залишив був свій пост в січні цього року, щоб бути професором економіки в МериленДському університеті. Він довший час був в урядовій службі і втішається високою оцінкою в урядових колах тому, що творчо причинився до того, що економічна політика уряду була здоровою. Білий Дім одночасно повідомив, що республіканець К. А. Рендолл стане головою Федеральної Ощадностевої Забезпеченевої Корпорації після того, як теперішній голова цієї Корпорації Джозеф Б. Барр став підсекретарем в Департаменті Скарбу.

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАТОР ФІДЕЛЬ КАСТРО СКАЗАВ, ЩО ЗДА ПРОДОВЖУЮТЬ ХОЛОДНУ ВІЙНУ проти Куби. Він твердив, що „піратські бази і далі працюють" проти Куби, маючи на думці ті дії кубинських втікачів, які виконують вони проти Куби. Кастрові не подобається те, що американські розвідчі літаки „Ю-2" літають понад Кубу, і що він одного дня може дати своїм наземним ракетам наказ збити ті висpolitičні...

У СВІТІ

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЯЛЬ БАГАДУР ШАСТРІ ОБРАЗИВСЯ, що ЗДА відкликали його приїзд сюди, заповіджений на наступний місяць, пересунувши його на осінь, та заявив у парляменті, що він взагалі рішив не їхати до ЗДА. На форумі Т-ва індійсько-совєтської приязни він потвердив своє переконання, що ЗДА повинні припинити бомбардування Північного В'єтнаму, коли хочуть мирових переговорів. Те становище індійського прем'єра було причиною, що президент Джансон не захотів його бачити тепер.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ ПРОГОЛОШЕНО, що перекреслюються борги колгоспів у відношенні до державного банку. Ці довги досягли суми коло двох більйонів дол. і насправді були нестягальні. Рішено теж, що різні земні й водні роботи, що мали на цілі збільшення засівної площі або покращання її і до цього часу велись за кошт колгоспів і радгоспів, в майбутньому будуть вести за кошт держави.

ПРЕМ'ЄР МАЛЯЙЗІЇ КНЯЗЬ АБДУЛ РАХМАН ПОГОДИВСЯ на зустріч із індонезійським президентом Сукарном, однак зазначив, що покищо не відомо, чи Сукарно бажає собі такої зустрічі. До столиці Маляйзії прибув спеціяльний делеґат японського уряду Шоіро Кавашіма, який їздив перед тим до Індонезії, пропонуючи послуги Японії, як посередника в спорі між Маляйзією і Індонезією. Сукарно раз-у-раз відгрожується, що він „знищить" Маляйзію, як ніби форпост „імперіялістів".

БОЛГАРСЬКИЙ УРЯД ПОДАВ ЖУРНАЛІСТАМ деякі подробиці недавньої змови проти нього, хто її затіяв і як її виявлено та зліквідовано. Виходить, що це не Пейпінґ стояв за кулісами змови, а ліберальні кола, які хотіли визволити Болгарію від тісної залежности від Москви.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ЗАПОВІВ, що він не братиме активної участи в конференції держав Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО), яка відбудеться в Лондоні 3-5 травня ц. р. Членами того пакту є ЗДА, Британія, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Сіям і Пакістан. Бойкот тієї конференції Францією має підкреслити її опозицію да американської політики у В'єтнамі.

ТУРЕЧЧИНА ПРОГОЛОСИЛА, ЩО В НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ БУДУТЬ ВИДАЛЕНІ всі грецькі громадяни. У зв'язку з турецько-грецьким спором на тлі кіпрської кризи видалено вже або виїхали з Туреччини добровільно 9.000 грецьких громадян і залишились ще всього яких 3.000-4.000, здебільша в самому Істанбулі. Крім них є в Туреччині к. 50.000 грецької національної меншини. Водночас заповіджено „контролю" над Вселенським Патріярхатом в Істанбулі (кол. Царгороді).

ТРИ НАДЗВИЧАЙНІ АМБАСАДОРИ ЗАХІДНІХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ РОЗ'ЇЗДЯТЬ по Далекому Сході, інформуючи різні тамошні країни про становище своїх держав особливо до теперішньої в'єтнамської кризи. Як уповноважений президента Джансона їздить Генрі Кебот Ладж, з подібною місією британський соціялістичний уряд вислав кол. міністра закордонних справ Патріка Ґордона Вокера, а уповноваженим президента де Голля є колишній французький прем'єр Едґар Фор.

Італійський прем'єр був приявний на нарадах американського уряду

Вашингтон. — Президент Джансон 20-го квітня конферував одну годину з італійським прем'єром Альдом Мором. Після конференції Президент запросив італійського гостя на засідання свого кабінету, що є рідким привілеєм навіть найвищих чужих гостей. Президент приймав полуденком італійського гостя в Декатур Гавзі, що є недалеко Білого Дому. Прем'єр Моро вповні підтримує політику ЗДА в Европі і в Південно-Східній Азії. Він буде в ЗДА три дні та переведе розмови з представниками уряду. Італійські комуністи та соціялісти часто виступають проти прем'єра Мора за те, що він підтримує американське становище в справі В'єтнаму. Мора приймали з повними почестями, 19 пострілами з гармат. На прийнятті були присутні італійський міністер закордонних справ, колишній прем'єр Амінторе Фанфані, пані Джансон та інші достойники. Прем'єр Моро конферував із державним секретарем Діном Раском. В середу, 21-го квітня, прем'єр Моро конферуватиме із секретарем оборони Робертом МекНамарою, а в четвер з віце - президентом Гюбертом Г. Гомфрі. Увечері Президент приймав офіційним обідом в Білому Домі. Під час прийняття зірка Метрополітальної опери Леонтина Прайс, яка дістала італійські державні відзначення за свої виступи в Італії, співала різні оперові арії. Президент мав конферувати з прем'єром Мором в середу. Президент Джансон хвалив італійського гостя за його вклад в демократизацію Італії та за поборювання екстремістів. Прем'єр Моро зобов'язується бути льояльним до Атлантійського союзу. Італійський гість говорив про зв'язки між Італією та ЗДА, підкреслюючи, що „моральні й політичні зв'язки були вчасніші, як військові".

НТШ вшанувало 50-річчя виступу Українських Січових Стрільців

Ню Йорк. — Історично-Філософічна Секція НТШ й Український Військово - Історичний Інститут вшанували 17 квітня 1965 р., 50-річчя виступу Українських Січових Стрільців Науковою Конференцією, що відбулася в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Конференцію відкрив директор Інституту, проф. д-р В. Калина та привітав присутніх гостей.

Першу доповідь на тему „Союз Визволення України і Українське Січове Стрілецтво" виголосив проф. д-р Р. Смаль - Стоцький. Привітавши приявних на залі кол. УСС-ів, проф. Смаль - Стоцький попросив повстанням з місць й однохвилинною мовчанкою вшанувати тіні всіх тих УСС-ів, що полягли за волю України. У своїй доповіді проф. Смаль - Стоцький подав історичний розвиток подій в Европі перед першою світовою війною, а саме політику другого Райху Бісмарка та створення Антанти — Францією, Росією і Англією. Проф. Смаль - Стоцький, подавши інтерпретацію та оцінку цих подій, висвітлив з черги історію створення Союзу Визволення України, діяльність та значення виступу Українських Січових Стрільців.

З черги проф. д-р В. Калина виголосив доповідь на тему „Українські Січові Стрільці в історичному аспекті". На тлі триетапного розвитку державности нашого народу, доповідач подав аналізу тодішніх історичних умовин та логічну причиновість появи мілітарної організації УСС-ів, що станула під накази всеукраїнського центру дії „Союзу Визволення України". Розглянувши діяльність УСС-ів, як збройної сили та їх культурно - побутову творчість, проф. Калина підсумував їхній вклад в матеріяльну і духову культуру нашого народу. Доповідач визначив місце, яке займає стрілецька доба в історії української нації, і в дальшому вияснив основу дій, УСС-ів, їх ідеологію і політичну програму, їхню візію Нової України, що покликана історією на порядкуючого чинника на межипіллі Захід-Схід. Прелеґент подав врешті перекрій сьогоднішнього історично - політичного стану у світі і можливості четвертого етапу державности України.

Помер Мендель Ошерович, голова Союзу Українських Жидів

Ню Йорк. — В п'ятницю, 16-го квітня цього року тут помер на 78-му році життя відомий жидівський діяч, письменник і публіцист, голова Союзу Українських Жидів — Мендель Ошерович. Народжений в Кам'янеччині на Україні, Мендель Ошерович ще в 1910 році прибув до ЗДА і зразу ж включився в жидівську публіцистику і в 1914 році став співробітником провідної жидівської газети „Ди Форвард". Опановуючи добре не лише жидівську й гебрейську, але також українську, російську й англійську мови, він опублікував багато статтей про становище жидів і в колишній царській Росії і згодом в Совєтському Союзі. Як голова Союзу Українських Жидів і Комітету для охорони жидів на Україні він був водночас редактором тритомової енциклопедичної праці „Жиди на Україні", перший том якої появився в 1961-му році. Як письменник Мендель Ошерович видав жидівською мовою три повісті, ряд драматичних творів і крім того декілька праць з історії жидів, в тому, м. ін., працю „Міста й містечка в історії жидів на Україні", що була опублікована 1948 року в ЗДА. Його перу належить також багато перекладів із російської та гебрейської мови на т. зв. їдіш. Якийсь час був головою жидівської журналістичної спілки в ЗДА. Був також членом Українсько - Жидівської Конференції, яка відбула три дискусійні вечори в Ню Йорку.

Вияснення Адміністрації „Свободи"

З початком квітня цього року Адміністрація „Свободи" вислала на адреси всіх своїх передплатників листа з подякою для всіх тих, що вже заплатили за пересланий їм Календар на 1965-ий рік та за евентуальну пожертву на пресовий фонд „Веселки", додаючи до цього й малу пригадку для всіх тих, що за Календар ще не заплатили. Багато наших передплатників, одержавши цього листа, зрозуміли його тільки як пригадку за незаплачений календар та в листах урґують, що вони вже заплатили. Щоб не було непорозумінь, Адміністрація „Свободи" ще й на цьому місці вияснює: до всіх, що вже заплатили за Календар, відноситься у згаданому листі ТІЛЬКИ ПОДЯКА, натомість пригадка відноситься тільки до тих, що за Календар ще не заплатили. Подяку і пригадку вислано одночасно в одному листі однаково, як до тих, що вже заплатили, так і до тих, що ще не заплатили за Календар і зроблено це з чисто технічних причин. Повторюємо: хто вже раніше вислав заплату за Календар, до того відноситься ТІЛЬКИ ПОДЯКА, а пригадка відноситься тільки до тих, що з будь-яких причин за Календар ще досі не заплатили.

Адміністрація „Свободи"

ВІДБУДОВУЮТЬ АМБАСАДУ ЗДА В САЙҐОНІ

В столиці Південного В'єтнаму Сайґоні почалися роботи над відбудовою й відновленням будинку американської амбасади, що був важко пошкоджений внаслідок розриву 250-фунтової комуністичної бомби.

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ ЙДУТЬ ПРИГОТУВАННЯ ДО ВІЙНИ ПРОТИ ЗДА

Гонг Конг. — Комуно - китайський пропаґандивний апарат почав поширювати всіма доступними способами широку резолюцію так званої Постійної Комісії Крайового Народного Конґресу, себто комуно - китайського „парляменту", який насправді затверджує все, що раніше вирішила чи запропонувала провідна кліка з Мао Тсе-тунґом у проводі. У тій резолюції доручається приготовити китайський нарід на можливість війни проти „американських аґресорів" у В'єтнамі. Резолюція яка насправді є закликом уряду і його адміністраційного опарату, закликає до „переведення всіх приготувань, щоб вислати наших людей до боротьби поруч із в'єтнамським народом задля виконання геть американських аґресорів". Цей буцім-то мобілізаційний заклик зумовлений застереженням: „у випадку, коли американський імперіялізм продовжуватиме поширювати цю аґресивну війну та в'єтнамський нарід буде потребувати нас". Довжелезна комуно - китайська постанова збудована на демагогічних, лайливих і забріханих фразах про миролюбність і мир, свободу, демократію іт. п. ніби-то цілі Комуністичного Китаю, Північного В'єтнаму й південно - в'єтнамського Фронту Визволення, але насправді потверджує, що ціллю Комуністичного Китаю є з'їднати В'єтнам під кермою комуністів та поширення комунізму на ввесь Південь Азії. Державний секретар Д. Раск признав, що ця остання комуно - китайська заява, яка популяризує війну по стороні в'єтнамських комуністів проти ЗДА, „прибавила елемент небезпеки для обох сторін", але водночас ствердив, що Північний В'єтнам не подає далі ніяких познак, що він готов виректися активного підтримування комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі і що тому й становище Америки залишається незмінне. Водночас закінчилась на Гонолюлю дводенна конференція високих американських військовиків. У тій конференції брали участь головний командант збройних сил ЗДА на Тихому океані адм. Грент Шарп, голова шефів об'єднаних штабів ген. Ерл Вілер, головний командант військ ЗДА у Південному В'єтнамі ген. Вільям Вестморленд, кількох інших генералів та секретар оборони Роберт МекНамара і амбасадор у Південному В'єтнамі Максвелл Тейлор, який перед тим був головою шефів об'єднаних штабів. На тій нараді рішено збільшити південно-в'єтнамську армію та вивінувати її передусім більшою кількістю гелікоптерів. МекНамара відмовився відповісти журналістам на запит, чи рішено вислати до Південного В'єтнаму також поважні американські наземні сили, але військовий коментатор „Ню Йорк Таймсу" Генсон Болдвін твердить, що береться на увагу вислання до Південного В'єтнаму дальших коло 20.000 вояків морської піхоти та що 25-ту дивізію на Гаваях вишколено спеціяльно для партизанської війни в джунглях. Тепер є в Південному В'єтнамі кругло 30.000 американського війська, але це здебільша військові інструктори. Виготовлено буцім-то докладний плян перекинення до В'єтнаму великих американських наземних військ у випадку, коли Північний В'єтнам, користуючись підтримку від Москви і Пейпінґу, посилюватиме війну у Південному В'єтнамі і не буде виглядів на мирові переговори.

Західня Німеччина стурбована наближенням Франції до СССР та ніби-то

Бонн. — Французький президент Шарль де Голль прислав листа колишньому канцлерові Конрадові Аденауерові, в якому заявляє, що Франція „потребує довшого часу" для з'ясування потреби тіснішої політичної співпраці між шістьма партнерами Европейської Економічної Спільноти. Цей лист був відповіддю на стурбований запит Аденауера, чому Франція відкинула пропозицію партнерів з названого економічного бльоку, щоб у травні ц.р. у Венеції перевести конференцію в справі тіснішого політичного з'єднання Західньої Европи. Півофіційно французький уряд заявив, що поки не узгіднено спільної закордонної і оборонної політики шістьох членських держав Европейської Економічної Спільноти, годі говорити про їх політичне з'єднання. Західні коментатори переконані, що ті французькі заяви є насправді викрутами з уваги на наближення Франції до Совєтського Союзу. В Західній Німеччині є з цього приводу велике збентеження і стурбування. Визнаючи тим більшу потребу тісної співпраці Західньої Німеччини і Америки, водночас західньо-німецькі кола стурбовані також ніби-то сконцентруванням всієї уваги американської політики на справу В'єтнаму.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ В БРАЗИЛІЇ ВІДЗНАЧИЛА 150-РІЧЧЯ ШЕВЧЕНКА КОНКУРСОМ НА МАЛЮНКИ

Куритиба, Бразилія. — Українська молодь в Куритибі, Бразилія, зорганізована в Організації Молоді при ХОС, вшанувала пам'ять Тараса Шевченка в його ювілейний рік проведенням цікавого конкурсу на портрети Тараса Шевченка і на малюнки з його життя.

Із зібраних у висліді конкурсу праць влаштовано спеціяльну виставку в домівці названої організації молоді в Куритибі, під час якої проведено оцінку і нагородження найкращих малюнків. Проводила цю оцінку комісія під проводом письменниці Ольги Мак. На закінчення виставки відбулася спеціяльна імпреза із відповідними промовами, виступами та роздаччю нагород авторам вибраних праць.

РІЧНІ ЗБОРИ ОСЕРЕДКУ НТШ В ОТТАВІ

Оттава. — Дня 24 березня відбулися тут загальні збори місцевого Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка. По заслуханні звітів уступаючої управи (голова д-р І. Тесля) і по дискусії обрано управу на 1965 з проф. д-ром Володимиром Кисілевським на чолі. До нової управи Відділу увійшли: д-р І. Тесля, інж. З. Янковський, мгр. М. Боровик, інж. Б. Мигаль і д-р І. Войчишин.

Контролером обрано інж. М. Сулиму. На зборах було теж продискутовано плян праці на черговий діловий рік. Дня 4 квітня в загальному пляні праці Відділу НТШ влаштовано публічну доповідь проф. д-ра В. Кисілевського н. т. „Розвиток перших українських поселень у прерійних провінціях Канади". У своїй доповіді проф. В. Кисілевський розповів про організування перших українських гомстедів у центральній Канаді. Того ж самого вечора д-р І. Войчишин висвітлив фільм з відкриття пам'ятника Тараса Шевченка у Вашингтоні літом м. року.

ДОПОВІДЬ ПРО ЮРІЯ НАРБУТА В ЛОНДОНІ

Лондон, Англія. — Заходами Управи Бібліотеки і Музею ім. Т. Г. Шевченка відбулася в Лондоні в суботу, 13-го березня б. р., о год. 7-мій вечора доповідь проф. Лісовського на тему „Спогади про Юрія Нарбута, професора графічного відділу при Державній Українській Академії Мистецтв у Києві". Проф. Р. Лісовський схарактеризував Юрія Нарбута, як геніяльного мистця, який започаткував цілком нову українську графічну школу, створюючи цілу епоху в розвитку українського мистецтва. Доповідь була ілюстрована проглядками із творчости Ю. Нарбута.

ДОВГОГРАЙНА ПЛАТІВКА „ГАЙДАМАКИ"

Філядельфія. — Випущена тут видавництвом „Кобзар Рекордс" довгограйна платівка „Гайдамаки" викликає широке зацікавлення любителів україн. мистецького слова. Головну частину платівки займають рецитації з „Гайдамаків" і в дальшому йдуть інші поеми й вірші Шевченка. Виконавцями рецитацій, награних на цю платівку, є відомі українські мистці слова і сцени: Марія Степова-Карп'як, Віра Левицька, Оксана Рудакевич, Ліза Шащаровська-Чепіль, Євген Левицький, Богдан Паздрій і Ярослав Пінот-Рудакевич.

Власниками видавництва є Теодор і Марія Свистуни.

65-ий ВІДДІЛ СУА ВЛАШТОВУЄ ВИСТАВКУ

Заходами 65-го Відділу СУА влаштовано в публічній бібліотеці в Ню Бранeвіку, Н. Дж., виставку українського мистецтва. Впродовж двох місяців — квітень і травень цього року матимуть змогу відвідувачі бібліотеки подивляти зразки української кераміки, різьби, українську вишивку, лялечки в українських народних одягах і писанки.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НІ ШЛЯХІВ, НІ ДОРІГ

Доїзд до будівництва „Криворіжсталі" — важкий. Шляхів, у повному розумінні цього слова, тут немає. На вибоїнах щодня виходить з ладу п'ять-сім автомашин . . . Залізничні колії так захаращені, що рух на деяких дільницях взагалі припинено. (З „Радянської України" 17 березня ц. року).

РАННІ СВІТАННЯ І ПРАЦЯ, ПРАЦЯ . . .

Кореспондент В. Волохівський („Молодь України" з 2 квітня ц. р.), пишучи про доярок села Чаньково, Дунаївецького району, Хмельницької области, розмріявся:

„З часом застаріє і сам термін „доярка". На його місце вже приходить інший: „керівник доїльної установи" . . .

Потрапити на фарму буде нелегко. Братимуть до уваги і шкільні оцінки з фізики, хемії та інших предметів" . . .

А покищо, — закінчує кореспондент, „ранні світання і праця, праця" . . .

ПРИГОДИ ПОРОЖНЬОЇ ПЛЯШКИ

Здати порожні пляшки у Києві, за які заплачено завдаток, — нелегка справа. У будні їх приймають з десятої ранку до другої години дня, тобто саме тоді, коли майже кожен на праці. Залишається неділя. То ж ніколи не буває таких довгих черг, як у неділю, на вулиці Лєскова, у дворі Московської вулиці або в Печерському районі. Ідуть і йдуть інженери та робітники, домашні господарки і поети, композитори і спортовці з валізами, наповненими порожніми пляшками.

В ЇДАЛЬНІ ЯБЛУКУ НІДЕ ВПАСТИ

Є на фабриці ім. Ілліча (Донбас) їдальня. В обідню перерву там яблуку ніде впасти — така тиснява. А на кухні? Немає черпаків, попсовані холодильники. („Молодь України" з 3 квітня ц. р.).

ГОЛОСИСТІ ПІВНІ БУДЯТЬ ЛЮДЕЙ

У Рубанівці, Великолепетиського району на Херсонщині, — пише кореспондент „Радянської України" з 17 березня — як і в інших степових селах, голосисті півні першими будять скотарів і доярок. Задовго до світанку люди йдуть на фарми, щоб вчасно видоїти корів.

ГРЕБІНЦІ — КУСТАРНІ, НОЖИЦІ — ЩЕ ГІРШІ

Здавалося б, з інструментом для гоління справа повинна була бути проста. Але ця справа, власне, виростає в справжню проблему — пише завідувач одної з голярень міста Одеси („Молодь України" з 3 квітня ц. р.)

Гребінці, — розповідає він, — кустарні, і майстри ними не працюють, а купують у різних підозрілих типів, яких чимало тиняється біля голярень. А ножиці? Два важелі — це ще далеко не ножиці . . .

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Найкращі вчителі

Нема кращих вчителів того, що таке справжній комунізму, у чому його загроза для вільного світу і як тій загрозі треба протидіяти, — аніж самі комуністи. Правда, треба було довгого часу, щоб пізнати ці правди. Заплачено за цю науку дорогою ціною: половиною Европи, китайським материком, 50 тисячами американців, що загинули в Корейській війні, втратою більйонів долярів в американському майні у різних, опанованих комуністами країнах світу, включно з „невтральною" Індонезією. Але остаточно керівні державні американські кола не мають уже сумніву щодо ворожого, імперіялістичного й агресивного характеру комунізму. Всі заяви президента Джансона про американську політику у відношенні до В'єтнаму, заяви в цій справі державного секретаря Діна Раска, секретаря оборони Роберта МекНамари й інших членів Уряду стверджують ясно, що вони усвідомлюють єдиноправильну політику супроти комуністів: протиставитись їхній агресії збройною силою, не лякаючись погроз і шантажу.

Очевидно, що ЗДА не хочуть війни. Ніхто її не хоче в добі атомової зброї. Але небажання війни не можна утотожнювати з угодівським пацифізмом. Навпаки, кожний, не запаморочений совєтською чи комуно-китайською потугою, кожний, хто не належить до дефетистів, знає, що податливість супроти комуністичних імперіялістів є найкоротшим шляхом до війни: бо апетит комуністів ненаситний, і він мусить зростати в міру того, як йому вдається ковтати щораз нові кусні вільного світу й переконуватись у „слабості" Америки. І навпаки: немає кращого арґументу для врозумлення комуністів, що їхня агресивність їм не виплатиться, як — сила Америки і рішучість ужити тієї сили, коли треба.

Нині центром уваги є В'єтнам. Президент і ввесь Уряд свідомі, що не може бути мови про американський відступ з тієї країни. Продовжуване бомбардування Північного В'єтнаму й збільшування військ ЗДА в Південному В'єтнамі має на цілі переконати комуністів, що війна коштує їм задорого і що вони не зможуть заволодіти Півднем Азії. Якщо ж Ганой, Пейпінґ і Москва, які в цій справі йдуть єдиним фронтом, не захочуть зрозуміти цієї правди, віритимуть в можливість своєї збройної перемоги і вестимуть наступ збільшеними зусиллями, тоді мусить прийти до тієї „розгри", про яку вже одверто пишеться. Дефетисти бояться її, але всі, свідомі потужности ЗДА, знають, що в тій розгрі комуністичні агресори будуть розгромлені.

Українська культура в Українській ССР

Українська ССР — ота, за висловом совєтської пропаґанди „суверенна й незалежна держава українського народу", стає щораз менше українською. Вона не тільки не має таких найважливіших атрибутів державности, як закордонна політика, армія, валюта тощо, але й уся її культура, зокрема видавнича продукція, перебуває в стані поступового занепаду — з одного боку і поступового „злиття націй", тобто русифікації — з другого.

Переконливим, хоч і не цілком повним свідченням про безприкладне, навіть в умовах совєтського „комуністичного будівництва", відставання Української ССР в культурному відношенні можуть бути подекуди дані, публіковані кожного року совєтськими ж таки статистичними управліннями, зокрема в щорічниках п. н. „Народное хозяйство СССР".

Подані в останньому щорічнику за 1963-ий рік, що вийшов з початком цього року в Москві, цифри й дані про розвиток народної освіти, науки і культури доводять, що в більшості з цих ділянок позначається вже протягом років безперервний крутий спад униз. Кількість масових бібліотек в УССР, починаючи від 1950 року, коли їх було 34 913, зменшується постійно: в 1960 році було їх вже тільки 32 642, а в 1963-му році — 30 799. Число клюбів і клюбних установ обнизилося з 28 733 в 1950-му до 26 611 в 1963-му році. Зменшилася також кількість музеїв: з 137 в 1950-му до 130 в 1965 році. Кількість театрів в тому ж часі впала із 81 до 60 і т. д.

Особливо нестерпне становище в книжковій і журнально-газетній продукції. Кількість книжок, видаваних українською мовою в УССР, зменшується з кожним роком. У 1958 році їх видано 3 975, в 1960 — 3 844, в 1962 — 3 825 і в 1963 — тільки 3 321. В той же час кількість книжок видаваних російською мовою, поступово збільшується: в 1958 — 1 643 назв, у 1960 — 4 045, в 1962 — 4 489, в 1963 — 4 278. Подібна ситуація і з журналами: українською мовою їх виходить все менше — із 214, які виходили в 1958 році, в 1963 виходило вже тільки 130. В той же час кількість журналів російською мовою вдержується на вищому від українських рівні: в 1958 році їх було 294, в 1963 — 124. Так само і з газетами: кількість газет українською мовою зменшилася з 2 715 в 1958-му до 765 в 1963 році. В тому ж часі кількість російських газет збільшилася із 614 в 1958-му до 1601 в 1963 році, і нині стан такий, що російською мовою виходить в УССР газет удвоє більше, як українською.

Подані приклади говорять самі за себе.

П. Трепет

ПРО ЖЕРТВИ ПРОКЛЯТИХ РОКІВ

У місячнику „Визвольний Шлях" (кн. 1-ша за січень ц. р.) мґр Іван Боднарук у статті „Одна з жертв проклятих років" подає прізвища українців галицької землі, які, повіривши в суперечність совєтської України часів Шумського і Скрипника, масово прибували з Галичини до, головним чином, тодішньої столиці України — Харкова.

Між тими прізвищами згадано також і О. Бадана, але чомусь як особистого секретаря В. Винниченка. Чи в ті часи В. Винниченко міг чи потребував мати особистого секретаря мені не відомо, зате відомо, що Винниченко був тоді поза межами України на становищі політичного еміґранта.

Насправді О. Бадан був особистим секретарем наркома М. Скрипника. Приїхав він до Харкова з Праги чеської, після студій в університеті. Згодом до Харкова приїхав також з Праги брат О. Бадана — Микола і став працювати в одному з трестів на становищі юрисконсульта. Так працювали обидва брати до часу, коли куля чи то з власного пістоля, чи з пістоля ГПУ-НКВД обірвала нитку боротьби наркома за українізацію. Мертве тіло Скрипника закопали в землю на одному з цвинтарів Харкова, а живі тіла братів О. і М. Баданів віддали на Голготу.

О. Бадана, як члена компартії і секретаря Скрипника, який, за твердженням Постишова, більше спричинився до злочинної скрипниківської українізації, як сам Скрипник, запроторено в партійний ізолятор на Уралі, в районі м. Свердловська. Ізолятор цей являв собою модерну московську катівню, з якої живим ніхто не виходить. А М. Бадана, як безпартійного, заслали в район ріки Печори, де була розбудована широка мережа таборів рабської праці, де смертність серед невільників, особливо інтелектуалістів, які не мали вправности до фізичної праці, перевищувала 80%.

Навесні 1934 року мене, як „петлюрівця і аґітатора проти совєтської влади", також привезли в той район, за висловом НКВД, „на перевоспітаніє". Тут я зустрівся з деякими киянами та харків'янами, між якими був і Микола Бадан.

Спільна недоля сприяла тому, що ми з Баданом здружилися і були разом довший час. Бадан одержував листи від брата, в яких він намагався описати ті пекельні муки, що переживав, але дві третини слів у тих листах так майстерно були позамазувані, що годі було прочитати написане. Але все таки більшість ми могли зрозуміти, а крім того листів таких брат до брата мав право написати лише два на рік, і тому часу для розшифрування замазаного було досить.

В одному з листів він писав: „Животію один в камері, в якій вічна вогкість і тьма нагородили мене сухотами легенів. Все, що було на мені, зотліло і залишився я, як Адам — голісінький. Пришли, дорогий брате, пару якоїсь білизни та напиши, чи тобі щось відомо про мого маленького сина та дружину, бо на запит мій до НКВД одержав відповідь: „Син живе разом з матір'ю, вашою колишньою дружиною".

Білизну брат вислав і одержав листа з подякою: „Не можу тобі, дорогий брате, себе описати, бо не бачу, але почуваю, що невблаганна смерть наближається швидкими кроками. Прощай, брате, бо може це мій останній до тебе лист".

Літом 1936 року мене перевели на інший лісопункт і я не міг зустрічатися з Баданом, але, користуючись випадками, ми мали можливість підтримувати між собою сякий - такий зв'язок. Навесні 1937 року, з чиєїсь ласки, М. Бадан вийшов на волю, але не довелося йому покористуватися тією волею. Ідучи до пристані на р. Вичегді, він заночував у хаті лісника. В цій же хаті ночував 12-літній хлопець, який приїхав з своїм батьком з Москви відвідати свого старого діда на засланні. Ранком до кімнати, де спав Бадан, зайшов той хлопець, взяв мисливську рушницю, що стояла в кутку наладована, і цілий той ладунок всадив між очі Баданові. Отже, Бадан заснув навіки, а хлопець із своїм батьком повернувся до Москви, бо, кажуть, слідчий НКВД лише запитав його, як це сталося. Можливо, що вбивство було заплановане НКВД.

Тіло Бадана поховали на цвинтарі села Микуличі, Вілегодського району Архангельської области. Про це повідомлено дружину небіжчика, яка, як лікарка, працювала в той час на Донбасі. Дружина приїхала, впорядкувала могилу, поставила хреста, забрала речі мужа і повернулася назад.

Такою була трагічна доля як не всіх, то майже всіх тих українців із західніх земель, які, втікаючи від польського режиму, шукали захисту у своїх братів - наддніпрянців, але останні не могли їх захистити, бо дійсним господарем землі української була і є Москва.

Не зайвим буде тут згадати про те, як і де відбував заслання Йосип Вісаріонович Джуґашвілі - Сталін.

Повертаючися з заслання, я не міг стриматися, щоб не глянути на ту обстанову, в якій відбував кару дійсний ворог царя Джуґашвілі - Сталін. Місто Соль - Вичегодськ, де відбував він заслання, лежить на правому березі р. Вичегди (доплив Західньої Двіни) на віддалі 40 кілометрів від м. Котласу.

Тут Джуґашвілі - Сталін жив як вільна людина, з тією лише різницею, що не мав права відлучатися поза межі Соль - Вичегодського району. Один раз на місяць Сталін мусів з'являтися до місцевої поліційної станиці для реєстрації і одержання місячної державної пенсії в сумі 6 рублів, якої в той час і в тому районі цілком вистачало на місячний прожиток.

Ніхто Сталіна не змушував до будь - якої праці, тож він полював на дичину в лісі, читав книжки, які йому присилали однопартійці, а крім того „розважався" з господинею, в будинку якої винаймав кімнату. Як доказ тієї „розваги", господиня народила сина, якому Сталін, бувши уже всевладним господарем СССР, допоміг закінчити ленінградську політехніку.

Після „жовтневої революції" будинок, в якому „страждав" Сталін, оголошено державним музеєм.

Оглядаючи той будинок, я намагався порівняти царське заслання Сталіна з сталінським засланням мільйонів наших селян та інтеліґенції і прийшов до висновку, що царський режим був ангельським у порівнянні з диявольським сталінським.

КОРИСТІ НОВОГО ЗАКОНУ

Схвалений Палатою Репрезентантів законопроєкт про шпитальну й медичну опіку в рамах соціяльного забезпечення чекає ще на рішення Сенату, але в політичних колах сподіваються, що цей законопроєкт, уже як закон, зобов'язуватиме від 1-го липня 1966-го року.

Президент Ф. Д. Рузвелт у 1935 році назвав закон про соціяльне забезпечення „наріжним каменем в соціяльній структурі" Америки, тільки початком законодавства в ділянці державної опіки над громадянством.

Треба було чекати аж 30 років на те, щоб президент Л. Б. Джансон міг із радістю заявити, що схвалення Палатою Репрезентанів законопроєкту про опіку над старшими особами під час недуги є „милевим кроком" в американському соціяльному законодавстві.

За схвалення цього законопроєкту йшла в Конґресі боротьба впродовж восьми років. Запропонований у 1957 р. конґресменом демократом із Ровд Айленду, Еймом Д-. Форандом, він став предтечею законопроєкту, що його аж цього року схвалила Палата більшістю 313 до 115 голосів. Цей законопроєкт був предметом виборчих кампаній у 1960, 1962 і 1964 роках. Публічна опінія підтримала конґресменів, які вимагали, щоб старші особи, прибутки яких замалі, щоб вони могли оплачувати лікування, діставали відповідну допомогу на випадок недуги.

Схвалений Палатою законопроєкт уможливить лікування незаможним особам коштом соціяльного забезпечення.

Які користі передбачає новий закон, видно найкраще з ось такого гіпотетичного випадку:

Громадянин А. у віці понад 65 років має незлоякісний тумор-опух. Його перевезли до шпиталю. Кошти перебування в шпиталі (харчі і кімната) за 31 день становлять $1,005, і їх повинна оплачувати каса соціяльного забезпечення в цілості. Лікарська обслуга включно з операцією та анестезією коштуватимуть $670. З того 80 відсотків буде оплачено з додаткового забезпеченевого пляну, хто його матиме, а решту, 20 % оплатить сам пацієнт.

Громадянина А. протягом 7-ох днів обслуговувала в шпиталі приватна медична сестра, що коштувало $378. Цю суму він мусів оплатити сам. Вдома він витратив на ліки $90. Цих грошей каса соціяльного забезпечення йому не звертає.

Вернувшися зі шпиталю додому, громадянин А., потребував до повного вилікування опіки медичної сестри та фізіотерапевта, і за це треба було заплатити $212. Все це покрила каса соціяльного забезпечення. За користування амбулянсом та окремим лікувальним влаштуванням рахунок становив $20. 80% цієї суми оплачено з пляну додаткового забезпечення.

Треба ще додати, що перших $40 із коштів, які платить каса соціяльного забезпечення, має покрити пацієнт. $50 із витрат додаткового пляну також має він покрити.

Отже всі кошти лікування громадянина А. становили поважну суму $2.375. З цього $606 заплатив сам пацієнт, а решту каса соціяльного забезпечення і каса додаткового забезпечення на оплату лікарських гонорарів, до якої він платив по $3 місячно — на добровільній базі. Якщо громадянин А. не хотів би належати до системи додаткового приватного забезпечення, то він сам мусів би платити гонорари лікарям. З каси соціяльного забезпечення заплачено за лікування громадянина А. $1,217, а з каси додаткового забезпечення — $552.

Тепер бачимо, що новий закон про шпитальне й медичне лікування є справді „милевим кроком" в поширенні соціяльного забезпечення у порівнянні з тим, як воно виглядало 30 років тому.

Л. Г.

Не приховати видиме

Електропоїзд мчав у Київ, — розповідає 31 березня ц. р. в „Молоді України" В. Бульков. — Я дивився на дерева, що проносилися за вікном, і не помітив, коли у вагон зайшов великий гурт людей. Звернув на них увагу лише тоді, коли вони почали співати. Співали непогано, злагоджено . . . А коли прислухався, зрозумів, що пісні релігійні.

Кореспондент, що свій репортаж назвав „Полудою", пише, що подекуди люди на Україні створюють по містах навіть недільні релігійні школи. Звичайно, називає він ці школи баптистсько - сектантськими. А далі, пишучи про одну таку школу, каже, що не може назвати прізвища вчительки Віри (слово „вчителька" бере в лапки), бо їй лише вісімнадцять років, вона закінчила лише дев'ять кляс. Ось, пише кореспондент, як виглядає її „урок" (це слово також бере в лапки):

„— Чи бачите ви сонце? — питає Віра у дітей. — А хто ж його ставить на небо? Хто забирає? . .

І сама відповідає:

— Бог.

Її слухають діти від п'яти до чотирнадцяти років . . .

А Вірина мати, Олександра Якимівна, заявляє:

— У Бога треба вірити добровільно. Ми нікого не тягнемо силоміць".

● **У зв'язку із змовою проти болгарського уряду**, яку ніби виявлено з початком цього місяця, пригадують, що вже в 1962 році прем'єр Тодор Живков перевів „чистку" у болгарській комуністичній верхівці, викинувши з неї 8-ох видатних комуністів, між ними двох колишніх прем'єрів — Антона Югова і Вулка Червенкова як ніби колишніх „сталіністів". Болгарські комуністи поділені на прихильників Москви і прихильників Пейпінґу. Теперішню змову затіяли ніби знову прихильники Пейпінґу з його благословенням.

ОТЖЕ ШАХРУВАЛИ . . .

У повідомленні Центрального Статистичного Управління УССР „Про підсумки виконання державного пляну розвитку народного господарства за 1961 р." („Радянська Україна" з 1 лютого 1962 р.), подано, що у 1961 р. гуртовий збір зерна на Україні досяг 2,285,000.000 пудів і що ця цифра складається з 920 млн. пудів пшениці, 848 млн. пудів кукурудзи, включаючи кукурудзу в молочно - восковій стиглості, в чому 627 млн. пудів сухого зерна (отже решта 221 млн. пудів становила „кукурудза в восково - молочній стиглості" — абв), 79 млн. пудів гороху, а решта з інших зернових.

Коментуючи згадане повідомлення у „Свободі" (лютий 1962 р.) п. з. „І успіх і невдача" ми писали:

„Але вже з поданих цифр ясно, що звіт про виробництво зерна підмальований, бо 221 пуд кукурудзи в молочно-восковій стиглості це не є зерно, а качани з кукурудзою, які вжито разом із зеленою масою на силос. Отже фактично гуртовий збір зерна у 1961 р. на Україні становить не 2,-285,000,000, а тільки 2,064,-000 пудів".

Хрущов у своїй, опублікованій 13 листопада 1962 р. „Записці у Президію Центрального Комітету КПСС про підсумки року (1962) і збільшення виробництва та заготівель зерна" подав, що гуртовий збір зерна в Україні у 1961 році становив 2.1 млрд пудів.

Вся ця історія пригадалася нам у зв'язку з промовою першого секретаря компартії України, Шелеста, на зборах партійного активу в Києві 8 квітня цього року.

У нашій статті п. з. „Зменшення продукції зерна в Україні" („Свобода", з 16 квітня ц. р.) ми, на основі совєтських джерел, подали гуртові збори зерна в Україні для років 1959-64 (шість років семирічки) у такій висоті: 1959 — 1.7 млрд. 1960 — 1,630,000.000, 1961 — 2.1 млрд., 1962 — 2,018,000.000 пудів.

Для років 1963 і 1964 совєтські джерела не подали абсолютних цифр гуртового збору зерна в Україні. Подано тільки, що у 1963 — Україна „продала державі" 590 млн., а в 1964 р. — 702 млн. пудів.

Тому, що колгоспи і радгоспи України з-правила продають 1/3 гуртового збору зерна державі, 1/3 затримують на насіння і на оплату колгоспникам, а 1/3 призначають на корм худобі, ми у згаданій нашій статті прийняли, що Україна у 1963 і 1964 рр. одержала гуртовий збір зерна відповідно 1.7-1.8 млрд. пудів.

У цій справі, вважаємо, ми поступили „фер".

Приймаючи для року 1961 гуртовий збір зерна на кругло 2.1 пудів (див. „Записка..." Хрущова) і сумуючи всі шість гуртових річних зборів за ті роки семирічки, одержуємо, що пересічний гуртовий збір зерна в Україні в 1959-66 рр. становив 1,858,000.000 пудів.

З яким же здивуванням ми прочитали у згаданій вгорі промові Шелеста, що „фактично за шість років семирічки середньорічне виробництво зерна (в Україні — абв.) становило 1.6 млрд. пудів . . ."

Отже, перший секретар ЦК КПУ Шелест гостріше оцінив висліди хрущовської сільськогосподарської політики, ніж це зробила „буржуазно - націоналістична" „Свобода".

Трапляються й такі парадокси!

Але як же вияснити оту різницю в оцінці продукції зерна в Україні поміж „Свободою" і Шелестом?

Тут треба взяти під увагу такі можливості:

— Можна припускати, що всі статистичні повідомлення для України за рр. 1959-64 сфальшовано. Ми не схильні думати, що так воно було.

— Можна прийняти, що абсолютні цифри, подані у совєтських публікаціях для рр. 1959-1962, правдиві, а цифр для 1963-1964 ті джерела не подають тому, що гуртові збори були в тих роках дуже низькі. Тому, одначе, що цифри для зерна, проданого державі в тих роках, досить високі (590 і 702 млн. пудів), треба припускати, що закупила вона від колгоспів і радгоспів більше, ніж 1/3 гуртового збору зерна в тих роках, тобто в обидвох тих роках пограбувала колгоспне селянство.

— Можна думати, що Хрущов, скориставши з „винаходу" працівників статистичного Управління УССР, які у своєму повідомленні для України за 1961 р. так уміло „збільшили" гуртовий збір зерна, додаючи до нього „кукурудзу у молочно - восковій стиглості", застосував цей „випадок" не тільки до України, але й до цілого СССР.

Нам видається, що цей останній здогад найближчий до правди.

А проте, хоч приймемо ми першу, другу чи третю можливість, годі заперечити, що шахрайства у статистичних повідомленнях роблено.

Хрущов, поваливши Маленкова, закинув йому шахрування у звітах про виробництво зерна в СССР.

Не минуло й кілька років, як і Хрущову цей самий закид треба було зробити. І йому його роблять.

Історія із цими статистичними повідомленнями ще раз пригадує, що всякого роду совєтські повідомлення треба розглядати у світлі всього доступного для нас матеріялу.

абв.

ГОЛОС ЧИТАЧА

СЛОВО ДО ДІЯЛОГУ

Хоч офіційного діялогу між міродайними чинниками католицьких і православних українців ще не розпочато, такий діялог уже розпочався на сторінках „Свободи". За це треба дякувати Господу Богу, бо цей неофіційний діялог може стати приготуванням до офіційного.

Візьмімо хоч би статтю п. А. Гудовського, що появилася в „Свободі" з 10 квітня п. н. „Голос православного". У цій статті з'ясовано головні перешкоди, які стоять на дорозі до поєднання. Коли добре їм приглянутися, то всі вони цілком приземні, н а с к р і з ь людські. Закидається, зокрема, нетактовність, нетолерантність чи навіть образливе ставлення до православних в минулому. Уважається за велику перешкоду те, що в Україні не чують великої симпатії до Ватикану, бо, мовляв, польське духовенство колись робило кривди Україні і т. п.

На мою скромну думку, поняття тактовности чи нетактовности, толерантности чи нетолерантности це речі відносні, і їх можна розуміти порізному, в залежності від умовин та обставин. Ті самі слова для одних можуть видаватися нетактовними, для інших вони є ознакою великого такту і належного підходу до справи.

Цікаво, що згаданий вище Автор кривди, що їх заподіяли нам поляки, приписує зовсім кому іншому, і на цьому будує свої арґументи, але промовчує куди більші кривди, що їх нам заподіяла Москва. Якщо б Москва була тепер православна, то це ще можна було б розуміти, але коли вона знищила не тільки майже всі наші церкви, всі національно - культурні надбання, але й величезну частину душ нашого народу, то це вже таки важко зрозуміти.

За поєднання є куди переконливіші арґументи. Пригадаймо слова Ісуса Христа, який перед своїми муками та жахливою смертю молив Небесного Вітця: „Хай всі одно будуть, як і ми". А коли ще усвідомимо слова Ісуса, що Він їх сказав на іншому місці: „Ти є Петро (петрус — скеля) і на цій скелі збудую мою Церкву". Отже Ісус заснував тільки одну Церкву і то тільки ту, де є Петро.

Тому уважаю, що цей арґумент є найбільш переконливий і його збити не вдається нічим. Супроти нього мусять уступити всі інші арґументи, бо вони засновані на людських слабостях та амбіціях. Господь дав усім людям вільну волю і дозволив їм іти їх власною дорогою. Питання тільки, куди вони зайдуть. Чи не краще було б не відкидати простягненої руки?

Володимир Мацьків
Філядельфія

О. К-ий

ПРИТЧІ З НАШОГО ЖИТТЯ

Вступ

Шлях життьовий нерівний. Різне приходиться бачити й переживати. На досить довгому шляху свого життя бачив я багато доброго і злого. Великі зміни. Наука досягла стратосферичних вишин, прямуючи в незнані світи. Але, не зважаючи на всі здобутки, життя далі манджає своїм природним шляхом. Днів його ні не прискориш, ані не вкоротиш.

Нужда й біда далі снуються по темних закутинах. Багато є злочину й кривди. Серцями людей володіє бажання багатого й вигідного життя. Краси і бруду стараються люди не бачити. Як не може бути тіні без світла, так не можна не завважити й зла в освітленні добра.

Будучи маленькою частиною великої української спільноти, я переживав, спострігав великі поступи, але й болючі недомагання. Думаючи тільки про досягнення, я мріяв про те, як би звернути увагу в першій мірі нашому молодому поколінню на добро й красу. Поміччю в цьому найкраще можуть послужити притчі Самого Спасителя. Вони й сьогоді такі ж живі і повні мудрої науки, як були тоді, коли Христос ходив по землі, навчав усіх, і „хто мав уші, слухав".

І так оці притчі я старався використати в тематиці нашого релігійного і народного життя. Зміст цих „народних притч" повчальний і не образливий. Я всім серцем бажаю, щоб усі добрі діла ставали для наших нащадків заохотою до ще тяжчої та витривалішої праці на добро народу. Звертаючи увагу на браки або на байдужність, я хочу показати, що шкідливе, а що корисне й бажане з огляду на цілість національного життя! І свої особисті браки я теж влучую в тематику оцих притч.

Два брати

Люби своє, брате, і ти, сестро. Шануй батьківську пам'ять. Дорожи духовим народним надбанням. Масток народний не занедбуй. Умій старе використовувати, але й нове будувати.

Були два брати. Батьки лишило їм гарний масток: хату, кусок поля та ще й невеличку готівку. Поділивши між собою спадщину, кожен зажив своїм окремим життям. Старший брат перебрав батьківську хату, молодший узяв поле, а грішми поділилися порівну.

Працювали вони тяжко. Не були ні пияки, ні марнотратці. Тяжко запрацьований гріш складали.

За довгі роки старший брат часто мусів поправляти старенькy хатину. Одного року дах треба було направити. За тим прийшлося нову підлогу класти. А там і вікна і двері. Від сонця та злої негоди фарба на хаті полупилась, і треба було її помалювати. І так мусів бідачисько тяжко запрацьований свій гріш видавати на вічні направи. З року на рік латав її та й латав . . . Чи було це синівське почуття любови до своєї батьківщини, чи може брак розсудку, не знаю, досить, що він, сарака, ніяк не міг доробитися нічого кращого.

Зате молодший брат, хоч не мав хати, був меткіший і щасливіший. Як наскладав досить готівки, постановив вибудувати для себе нову хату.

Очевидно, що й стиль та спосіб будови за той час змінились. Тож хата, що він її вибудував, була гарна й модерна. Зате хата старшого брата, хоч з багатьма направами, — лишилася старою. Це боліло його, і тому він часто сварився з молодшим братом.

Це саме діється і в нашому громадському житті. Є громади, що живуть ще старовиною. Мають старі церкви і народні доми. З року на рік вкладають величезні гроші на поправу цих будівель, і ніяк не можуть розвинутися. Не хочуть вийти на ширші й вільніші місця. Як батьки застрягли були по маленьких кутах, так і сини лишилися на тих же самих місцях. Не було в батьків великого капіталу, приміщувалися, де тільки могли. Робили по своїх силах і по своїм знанні.

Але нині, коли наука і техніка значно поступили вперед, коли й заробітки майже вдесятеро збільшилися, діти і внуки, так, як той старший брат, латають стару спадщину по батьках і ніяк не поступають уперед, зате сусіди їх, та ще й вороги, виходять на ширший обрій. Покидають старі будівлі і будують нові, модерні, щоб відповідали вимогам нової культури. Але при цьому задержують батьківські ідеї і любов до рідного духового надбання.

І так подвійною є втрата. Нема розвитку ані поступу, а через те й відпадають нові покоління від батьківського пня.

Сусіди ростуть, а ми завмираємо. Та ще й гнів та заздрість нуртують у наших і так переболілих серцях . . .

На плодючій ниві
(Мат. 9:35-38)

Під час вакацій кожної неділі по Вечірній ходили ми на прогулянку. Була в нашому селі група студентів - гімназистів. Приїздила до нашого священика на вакації його рідня, панночки й паничі. Часто з нами йшов на прогулянку і наш пан-отець. Під час однієї такої прогулянки сказав наш душпастир таке:

— Дорогі мої. Гляньте на ці довжезні ниви. Бачте, як Бог винагородив працю ваших батьків. Тут, з цього боку дороги, хвилюється золоте море пшениці, там далі достигає овес. По другій стороні дороги розцвів синій льон, а он і буряки, капуста та картопля . . . Багато працівників треба буде для збору цього багатства. Чи пригадуєте собі таку сцену з Євангелії? У главі 9-ій, в стихах 35-38 Євангелист Матей пише: „І ходив Ісус по всіх городах і селах, навчаючи по школах їх, проповідуючи євангелію царства й зціляючи всяку болість та різного роду неміч поміж людьми. Поглядаючи ж на людей, жалкував, що були потомлені й розпорошені, як вівці без пастиря. Рече тоді ученикам своїм: „Жнива багато, робітника ж мало. Просіть Господа жнива, щоб вислав женців на жниво своє".

— Чи розумієте зміст цих слів? — запитав нас пан-отець. І тоді проповідував:

— Нива — це душі і серця нашого народу. Ви знаєте долю нашого народу. Ви ж його діти. Наш нарід теж утомлений. Поліпшити його долю та збагатити його душу й серце можете ви працею на цій плодючій народній ниві.

Кинувши на нас пронизливим зором, закінчив такими словами:

— Ось ти, Іване, маєш гарний голос, знаєш музику. Як використати свій дар? Зорганізуй у селі хор. Є в нас дівчата і хлопці з чудовими голосами. Збирай їх у читальні і вчи пісень церковних і народних.

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK RD., PHILADELPHIA 41, Pa.

„Віки пливуть над Києвом"

(Антін Чекмановський, Ню Йорк, сторінок 180. На вступі передмова до видання 1938 року авторства Ярослава Заремби. Біографічний нарис дала дружина автора — письменниця Галина Журба)

В передмові передано короткий зміст книжки із тенденсю рецензувати її. У біографічному нарисі на півтора сторінки зібрано факти життя волинського діяча, Антона Нивинського, який писав під прізвищем своєї матері з роду Чекмановської . З того нарису постає перед читачем типовий образ українського діяча першої половини двадцятого сторіччя. Це образ людини, яка видала за своє життя максимум сил для праці на користь свого народу. Його життєвою метою було зробити із неоформленої народної маси, здеградованої віками окупації, — націю, яка свідома стане до боротьби за своє існування.

Життя тих діячів було трудне безмежно, — вони бо мусіли робити все, не мали права відокремитись, щоб працювати над чимсь одним, до чого мали від природи здібності і нахил. Письменник, журналіст мусів витрачати свої сили і час на убійчу урядницьку працю, щоб фізично проіснувати, і тільки вільний від неї час віддати своєму покликанню і то тільки частинно, бо письменник мусів бути і громадським діячем, організатором, виховником, і він мусів починати від культурно-освітньої праці серед молоді, діяти потаємно, щоб не збудити підозру поліційних органів.

В напруженій праці минають роки, приходить війна, чужа війна, за чужі ворожі інтереси, але в ній треба брати участь з примусу, втрачати своє здоров'я. Нивинський відбув своє на фронті, був поранений і тоді довелось йому побувати в Московії і там відчути ще глибше її незмірину чужинність для української людини, ще більше переконатись, що нічого спільного з нею не може бути ніколи.

З вибухом революції, розцвітають надії, аж тепер будуть розв'язані руки для повної праці. Українська державність, втрата її, гіркі розчарування, знову життя на нашій не своїй землі і знову тверда, невсипуща праця для збереження української людини.

Так пройшло недовге життя неоцінимого працівника, життя творче, протягом якого цей діяч поклав свою печать на многі душі зростаючого покоління, які понесли в життя його заповіт про необхідність виробити свої власні сили для того, щоб витримати натиск нівелюючих сил різних окупантів.

В книжці „Віки пливуть над Києвом" Чекмановський зробив синтезу українського національного характеру, знайшов слабе місце його, яке і є головною причиною наших поразок в боротьбі за самостійність разом із масовою перевагою противників і відсутністю природніх границь.

Ця слабість — це нестійкість у переконаннях, головно фатальна довірчивість, здібність підлягати очарованню фальшивих гасел, що веде до послаблення чуйности і обезброює у самі критичні моменти нашої історії протягом віків і донині.

Перевів свою думку автор збірки у надзвичайно своєрідний спосіб. Вибравши вісім етапів української історії, в яких нація опинилась на краю прірви, він з'єднав їх одним елементом незнищимої тривалости-даром св. Софії, її сльозою, яка скотилась з ока патронки Києва і перетворилась у перлу незрівняної краси.

Ця перла протягом віків також бувала на краю втрати для українського народу, а все ж якимсь чудом верталась в українські руки — чисті вірні руки. Ця перла, це ядро народнього духа.

Перлина та скотилась до ніг молільника за святий Київ, — простого духом селянина-лицаря, вона його надхнула надприродньою силою, дала перемогу над татарськими ордами, але він не зумів її зберегти, заслухавшись облудних слів Червоного лицаря. Перла та мандрує світом, опиниться серед скарбів Кублай хана, попадає до мандрівника Марка Поло, пограбована варварами, але знову попадає в належні руки козацького старшини Чаплича, вправлена в намисто вона оздоблює пізніше шию чарівної синтези української жіночої душі Раїни Могилянки і виринає на наступнім етапі у формі перстня на руці провідника гайдамацького повстання Гонти.

Від нього, який також повірив і пішов у ворожий табір, разом із пальцем здобуває перстень начальник пацифікаційного війська Кологривов.

Переможці розпаношуються на Україні, багатіють на добрах, розданих царями за заслуги. В панських гніздах живуть нащадки усмирителя гайдамаччини Кологризова, але його давно нема, злочинна кров розлилась і живе ще в тілі старої бабки, запеклою у своїй ненависті типовій для тих, що жили на Україні і жили з неї, а не хотіли зрозуміти, що живуть з ласки поневоленого народу, погорджуваного ними. У панських гніздах родяться нові сили, виринають українські ґени. Дівчина у новелі „Бревіяр отця Яна" вже належить цілою душею Україні і її народу і вона буде хоронителькою чарівної перлини, яка зберігається в бабки.

Від неї вона перейде до вже свідомої у новітньому значенні родини Віхтановських, і мати показує її синові героєві Крут перед його відходом з дому і він бачить у ній образ св. Софії. Студент гине під Крутами, а його мати і наречена від руки комуністичного посіпаки Яші Польціса — перстень опиниться в його руках.

Драматичний ряд епізодів історії закінчує автор повстанням в колгоспі імени Леніна. Там у хвилини еротичного захоплення Польціс дарує перстень Христині жінці пана Перетятковича, який повірив у гасла і став на працю в колгоспі, побачив, зрозумів і був знищений. Христя знеславлена, збезчещена, але вона не гине, вона стає героїнею повстання в колгоспі і хоронителькою чарівної перли до наступного етапу.

Читати книжку „Віки пливуть над Києвом" не легко, вона мучить своєю жорстокою правдою, але вона не пригноблює, не обезсилює, вона якимсь чином гартує. Шлях історії страшний, трагічний, і ним треба йти, це природний імператив, але треба використати досвід, треба того навчитись, треба навчитись не вірити підступним гаслам, не прислухатись до фальшивих обіцянок. Треба зрештою навчитись не вірити, позбавитись тої дитинної довірливости, яку так зручно використовують противники. Образ св. Софії сіяє у перлі, він остерігає, він навчає не дивитись на вказані кимсь шляхи, а йти своїм до своєї мети.

Віки пливуть над Києвом і скільки їх ще пропливе, а проте жива віра у те, що сльоза св. Софії вернеться до неї і буде вправлена у вінець її слави.

Э. Чернова

До ретроспективної виставки Василя Панчака

Василь Панчак, це перший український мистець, що закінчивши американські мистецькі школи, вступив на шлях професійно-мистецької праці. Тим то його творче звітування за зверх сорок років творчости, виходить поза звичайний характер такої події і стає подією для цілої нашої громадськости на цьому терені, бо ювілят (виставка збігається зі закінченням сьомої десятки життя нашого мистця), являється родоначальником другого поколіня українських мистців в Америці.

Народився Панчак в с. Черниці жидачівського повіту, Зах. Україна. Приїхав то Америки 17-літнім юнаком, ще перед світовою війною, та у Пітсбурґу, небаром після приїзду, розпочав своє навчання в „Академі Інстітют", важко працюючи вечорами у фабриці, щоб оплатити школу та заробити на прожиток. Дальші студії відбував у Філядельфії в „Академі оф файн артс" та в Ню Йорку в „Нешенел Академі оф дизайн". Після закінчення студій брав участь в багатьох виставках, при чому влаштовувавтри свої індивідуальні виставки, з того одну в Парижі, здобуваючи багато прихильних оцінок Професійної критики.

Перший творчий період Панчака ознаменовує клясична манера зі здержаною кольоровою ґамою, реалістичним рисунком. В другому періоді він оживлює палітру, схиляючися до імпресіоністичної проблематики, а рисунок підпорядковує послідовно кольористиці.

Сьогодні мистець досяг цікавого поєднання своєрідно засвоєного імпресіоністичного манеризму (чергування довгих смуг спектральної ґами, що опливають предмет) з експресіоністичним деформізмом, стосованим в зображуванні предмету. В дечому тут нагадується паризький музикалізм, що виник був у розгулі „ізмів" в 30-тих роках. Але музикалізм сюжетно обмежувався тільки до абстрактних форм, попадаючи в декоративну орнаменталістику, що й зіґнало його в немовлячому віці у могилу.

Конкретна сюжетність Панчака створює ширші можливості для реалізації творчих візій. В своїх останніх працях він залюбки роробляє теми, зв'язані з музикою та танком.

В цих творах людська постать стає орнаментаційним елементом нарівні з опливовою кольористичною, якби повторністю форми, званою у словнику футуристів „мультиплікацією. Мультиплікація у Панчака має за мету передати вібрацію тонів у випадку, коли змальовує музичні ансамблі, або ж динаміку рухів танцюристів, а музична вібрація, таксамо як динаміка танкового руху, відформлює і підпорядковує собі рисунок людської постаті.

З повною послідовністю той сам підхід примінює Панчак і до краєвиду, очевидно в намірі передати звукову та візуальну вібрацію предметового світу.

Я не поважуся давати оцінку питомій вазі творчости Панчака та манері його творення , останнього періоду.

Але здається мені, що в безконечній панорамі нинішніх шукань, знахідок і непорозумінь в мистецькій погоні за самовиявом поява Панчака це окреслене явище, окреслене логікою формування творчої візії виниклої з переконливої щирости. Треба сказати, що певна декоративність образів Панчака наводить на думку українську народню творчість: писанку, килим, кераміку... Можливо, що на постанні особливого стилю мистця заважила його вічна туга до рано втраченої батьківщини... Можливо.

Мистця Василя Панчака як першого мистця професіонала на цьому континенті з його 70-літтям і ретроспективною виставкою щиро вітають його професійні товариші з ОМУА, а до цих вітань приєднуться напевно все українське суспільство.

Виставка триває до 30-го квітня.

В. Ласовський

Громадська нарада в Дітройті

10 квітня відбулася за ініціятивою Громадського Комітету нарада українців міста Дітройту присвячена актуальним громадським справам, на якій ред. Роман Ільницький з Ню Йорку виголосив доповідь на тему: „Культурна виміна у світлі 40-річного досвіду української політики". До Громадського Комітету входили такі особи: Петро Біланюк, Степан Білий, Василь Витвицький, Ярослав Варивода, Василь Білинський, Олександер Зозуля, Роман Крохмалюк, Іванна Кучер, Франц Липецький, Петро Миколенко, Володимир Несторович, Любомир Татух та Іван Янчишин.

Нараду відкрив д-р Василь Витвицький а кермувала нею Президія в складі: д-р Василь Шкудор — голова, проф. Петро Біланюк, інж. Петро Миколенко, письменник Олександер Зозуля і д-р Іван Янчишин — члени.

Після наради, на якій приявних було понад 150 осіб, відбулась дискусія і прийнято майже одноголосно при 4-ох голосах проти резолюції. Голос в дискусії забирали: Іванна Кучер, Марія Гарасевич, ген. Вишнівський, д-р В. Витвицький, Соболь, Д. Стройч, С. Юрків, інж. Грушкевич, проф. Шашло, О. Зозуля, ред. В. Несторович і інші.

І. Я.

З діяльности відділу УККА в Джерзі Ситі, Ню Джерзі

Новообрана Управа Відділу УККА відбула перші сходини та намітила плян праці на біжучий 1965-ий рік і перші місяці 1966-го року.

На засіданні покладено натиск на громадсько - господарські справи, які в цьому місті занедбані й не мають зрозуміння між громадянством. Вирішено відбути зустріч місцевих професіоналістів, підприємців, купців, щоб наблизити їх до потреб громади, а також зацікавити господарськими проблемами і розвитком добробуту громадян.

Вирішено влаштувати для української молоді вселюдних і середношкільних випускників День Молоді й Науки з роздачею стипендій, допомог, нагород, які мають стимулювати бажання здобути найвищу освіту української молоді, також звернути збайдужілим батькам увагу на їхню інертність до справ освіти їхніх дітей.

Вирішено влаштовувати національні свята в дусі української історичности, не обмежуючись до найновішої доби, а дбаючи про тяглість української історії.

Вирішено вшанувати велетня української науки проф. Михайла Грушевського величавим святом з нагоди 100-ліття його уродин в 1966-му році.

Для успішного проведення наміченої праці, Відділ УККА звернеться за співпрацею до всіх активних українських організацій і товариств міста а також знатніших громадян, які допоможуть у наміченій роботі.

М. К.

В поклоні Т. Шевченкові в Нюарку, Н. Дж.

Українська православна церква св. Вознесенія в Нюарку, Н. Дж., спільно з молодечою організацією ОДУМ та Рідною Школою — урочисто відзначили 151-ші роковини народження Т. Шевченка. 28-го березня о. прот. М. Харіщак відправив панахиду зо спокій душі Поета. Церква була заповнена вірними і гістьми, зокрема одумівцями та приїзджими з ближчих і дальших місць поселення, як: Філядельфія, Трентон, Клівленд, Бавнд Брук і навіть Шикаґо, що саме відбували в той день курси на виховників Ю. ОДУМУ в Нюарку.

Академію в церковній залі о год. 3-ій відкрив о. прот. М. Харіщак. По відспіванню американського гимну, хором української православної церкви під кер. дир. П. Шкварко, виконано „Заповіт". Потім виголошено реферат в українській і англійській мовах. По українськи промовляв голова парафіяльного уряду церкви св. Вознесенія, тут народжений, п. А. Гаврилюк. По англійськи доповідав студент гайскулу М. Шкварко.

Після рефератів молодеча організація Ю. ОДУМ поставила п'єсу, із життя Т. Шевченка: „Шевченко і діти", М. Лугового. На сцені засіло понад 20 юних одумівців, які брали участь в інсценізації. Вона пройшла з великим моральним успіхом. В концертовій частині першим виступив хор найменших одумівців, який під керівництвом дир. В. Пташинського чудово проспівав: „Вінок Кобзарю", „Дивлюся аж світає" та „Тече вода з-під явора". Жіночий хор старших одумівців під кер. того ж дир. проспівав „Сонце гріє", і „На що мені чорні брови". Членкиня Ю. ОДУМУ, О. Матула продеклямувала віршик „Наша пісня", а 4-річна Ліда Думич — „Учітеся, брати мої" та „Кого я лю-

скрипках виконали дует на слова Т. Шевченка „Реве та стогне". Симфонічна оркестра в кількості 12 осіб під кер. п. П. Шкварко гарно виконала „Ураїна", муз. Давидовського. На закінчення Церковний Хор церкви св. Вознесенія під кер. дир. П. Шкварко виконав: „Садок вишневий коло хати", а вся зала проспівала український гимн.

До цього слід відмітити і тих осіб, які підготовляли цю змі-блю". В. та О. Степові на

стовну —імпрезу. Це були: Л. Приходько, П. Матула, О. Павленко, А. Федоренко, О. Матула. Танці в інсценізації і музика: О. Зайченко, В. Жибурт. Оформлення сцени і декорації К. Степовий, В. Кирейко.

Заля була заповнена вщерть. Імпреза пройшла з успіхом і на належній висоті.

К. Степовий

Успіх п'єси „Розгром" І. Багряного

28 березня з успіхом поставлено п'єсу „Розгром" І. Багряного в Едмонтоні. Український драматичний ансамбль показав, що він повністю заслуговує на свою назву.

У п'єсі бралу участь М. Дитиняк (Ольга), А. Венґринюк (Борис), С. Венґринюк (Катря), Д. Струк (Гриць), О. Морґардт (мати), О. Котовський (Максим), М. Венґринюк (Пріся), Д. Муринка (Матіс), В. Микитюк (чура), І. Болехівський (командант), В. Ріґель (лейтенант) і Ю. Венґринюк (вояк). Режисером був Д. Муринка, який також створив трагічний образ полковника Матіса. Домінувала в усій п'єсі, згідно з задумом автора Ольга, дуже добре виконана Марісю Дитиняк. Незабутнє враження справили також маляр Гриць (Д. Струк) і командир бриґади Максим (О. Котовський).

С.

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Тризуб", Філядельфія — „Карпатія Кікерс", Дітройт. Футбольні змагання півфіналу Сходу в грах за Чашу відбудуться в неділю, 25-го квітня о год. 2:30 по полудні на грищі при 29-ій і Камбрія вулицях у Філядельфії.

„Дойчунгарн", Ню Йорк — УСК Ню Йорк. Футбольні змагання півфіналу Сходу в грах за Чашу ЗДА відбудуться в неділю, 25-го квітня, о год. 2:30 по полудні на грищі Метрополітен Овал при Андріос евню у Маспет, Н. Й.

„Метрос", Бостон, п'ята досі непереможена дружина в грах за Чашу ЗДА на Сході, відступила від дальших змагань за чашу. Згідно з одержаними інформаціями від секретаріяту Футбольного Союзу ЗДА, провід цього клюбу подав за причину відступлення від гор за Чашу ЗДА матеріяльні труднощі. Цим самим чотири дружини гратимуть вже півфінали, а переможці цих зустрічей мали б відбути між собою дві фінальні гри Сходу.

„Н. П. Амерікенс" — „Чорноморська Січ", Нюарк. Мистецькі змагання Футбольної Ліґи Східної Конференції відбудуться в неділю, 25-го квітня, о год. 1:00 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 31-ій евню і 124-ій вулиці в Коледж Пойнті, Н. Й. На цьому ж грищі відбудуться теж другі змагання Східньої Конференції о год. 3:00 між „Н. П. Інтер" — „Мінерва Пфельцер".

ФУТБОЛІСТИ УСК-у НЮ ЙОРК РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ ЗДА

Міжнародний Великодний Турнір Футболу влаштував Футбольний Союз Південного Стейту Ню Йорку, як першу пробу плянованих щорічних турнірів з участю кращих закордонних дружин і репрезентантів ЗДА. В цьому році число клюбів — учасників обмежене до чотирьох, але якість цих дружин перевищує рівень дотеперішніх турнірів закордонних футболістів. „Фіорентіна" з Італії займає тепер третє місце у найвищій лізі своєї країни. „Айнтрахт" Франкфурт — це фіналіст першостей Европи, який займає тепер шосте місце у найвищій лізі Німеччини, а репрезентант Греції „Аріс" із Сальонік належить теж до кращих дружин своєї країни і стоїть на п'ятому місці найвищої ліги Греції.

Заступник президента Футбольного Союзу Південного Стейту Ню Йорку Філіп Кріса фулі представив ось так дружину УСК-у в своїй статті італійською мовою в книжечці-програмі Міжнародного Великоднього Турніру Футболу: „Для скомплетування чвірки учасників організатори турніру запросили вперше справжню американську дружину Ню Йорк Юкрейнієнс, яка безсумнівно є одною із найкращих дружин футболу за час принаймнше останніх десять років на терені метрополії і можна сподіватись, що вона буде найкраще репрезентувати футбол цієї країни".

УСК-ві дано нагоду репрезентувати ЗДА вперше у міжнародному футбол. турнірі. Що більше, УСК виступає в цьому турнірі під назвою „Ню Йорк Юкрейнієнс" всупереч галасливим критикам з американських футбольних кругів, які виступали проти національних „неамериканських" назв клюбів. Тому і участь української дружини у цих міжнародних змаганнях має чималe значення.

УСК — „Фіорентіна" 1 : 5

В п'ятницю, 16-го квітня, в приявності 7 123 глядачів почався цей турнір на Трайборо Стадіоні зустріччю УСК-у із репрезентантом Італії, в якого складі є ряд змагунів з великим досвідом у міжнародних змаганнях. Італійці були безсумнівно кращою дружиною, але в ході гри були двічі більші, як десятихвилинні періоди облоги італійських воріт. Про ці змагання писали американські газети, що „українці змагалися жертвенно та завзято і ставили несподівано сильний опір дружині високої кляси з Італії". Одинокі ворота для УСК-у здобув Пирдон після того, як сильний стріл Космідеса відбився від поперечки італійських воріт.

„Айнтрахт" — „Аріс" 1 : 0

В других змаганнях першого вечора турніру німці натрапили несподівано на тверду поставу і скріплену оборону греків. Переможні ворота стрілив для „Айнтрахту" центр наладу Штайн головою з подачі Лехнера. Після цих двох гор одноцінено італійську дружину, як найсильнішого кандидата на першуна турніру.

УСК — „Айнтрахт" 0 : 2

В другому дні турніру, в неділю, 18-го квітня, змагання притягнули 12 280 глядачів, які були свідками пописової гри дружини УСК-у у першій половині зустрічі з німцями. При кращому стріловому щасті доля змагань могла бути перешена в користь УСК-у, який був рівнорядним противником сильних репрезентантів Німеччини. З образу гри не можна б тоді було розпізнати дружини найвищої кляси европейського футболу від футболістів ЗДА, в якій футбол все ще не досягнув вершин і з трудом бореться за здобуття популярности. В цих змаганнях дружина УСК-у здала іспит зрілого футболу і навіть слабша друга півгра не затерла присмного враження серед вдоволених ентузіястів футболу. Автором обидвох воріт для німців був знов Штайн, записуючи на своє конто трос воріт в турнірі.

„Фіорентіна" — „Аріс" 1 : 1

Справжню несподіванку приготовили італійцям завзяті футболісти Греції, які повели тверду оборонну гру з повним успіхом. Надії на перемогу італійців здобутими воротами із стрілу шведа Гамріна на 11-ій хвилині знівечили греки на 30-ій хвилині воротами із стрілу Константінідіса. Ця нерішена поставила італійців, досі оцінюваних як сподіваних переможців турніру, у досить невигідне положення. В зустрічі з конкурентом на перше місце, „Айнтрахтом" італійцям вже не вистачить нерішений висліл, тільки перемога над цим же німецьким клюбом в останніх змаганнях турніру.

УСК-ові лишилася зустріч з греками, в якій теж важко буде репрезентантам ЗДА виборoти хоч одну точку.

Чи можна вважати успішною участь УСК-у в цьому міжнародному турнірі? Коли оцінювати якість дружин учасників, тоді можна без застережень ствердити, що сподіватися від УСК-у перемог у цих змаганнях було лиш привілеєм його гарячих симпатиків. Вистачить лише взяти під увагу досвід, який мають суперники УСК-у завдяки їх постійним зустрічам з дружинами високої кляси футболу, щоб прийти до висновку, що від УСК-у не можна було чекати перемог у турнірі, в якому числяться точки та ворота і тому кожна дружина боролася за кращі вислідu. Але вартість цих міжнародних змагань УСК-у не в здобутих точках і воротах, але в самій участі в змаганнях репрезентантів чотирьох країн, в тому трьох европейських футбольних потуг, рядом з якими виступали „Ню Йорк Юкрейнієнс" як представник ЗДА.

в. с.

УСПІШНІ ВИСТУПИ МОЛОДИХ ФУТБОЛІСТІВ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ"

„Чорноморська Січ" (юнаки) — „Сейнт Пол" (юнаки) 1:0

Нюарк, 18-го квітня. — Завдяки цій перемозі та здобутим цінним двом точкам, юнаки „Ч. Січі" задержали дальше лідерство південної дивізії Футбольної Ліги Юнаків стейту Ню Джерзі. До закінчення ліґового сезону молодим січовикам залишилися одинокі змагання з чашовим чемпіоном стейту, яким є клюб „Кенедіс" з Керні. Першу зустріч з цим суперником юнаки виграли також 1 : 0. Переможець цих останніх змагань має можливість здобути чемпіонат південної дивізії.

В дуже завзятих змаганнях цієї неділі („Ч. Січ — „Сейнт Пол") переможні ворота для січовиків здобув Лісевич. Склад „Ч. Січі": Вольф, Медюх, Хамуляк, Гой, Гура, Качмар, Гординський, Смук, Шкурат, Ватралик, Чапля, Лісевич, Канайда, Вільчинський.

„Ч. Січ" — „Овшен Сайд" СК (учні) 1 : 0

„Ч. С." — „Чехословак" СК (учні)) 6 : 0

Нюарк, 17-го квітня. — Наймолодші січовики здобули чергових 4-ри точки, при чому виграли 6 : 0 з чехословаками рішенням судді вновь двох, по гри бізка. Перемогу, тому, що воно не вливається на визначену гру.

В змаганнях з „Ошен Сайд" СК, що їх відбули наші учні на виїзді, переможного гола здобув Гозій. В дружині учнів виступали: Вільчинський II, Юркевич, Кладань, Боднович, Турчак, Басняк, Яворський, Хромовський II, Ткач, Гозій і Марущак.

О. Твардовський

Пластова станиця у Філядельфії купує дім

Одніcю з найбільше послідовних в поширюванні своїх ідей організацією в українській спільноті є пластова організація. Вона виховує нашу молодь в національно - громадському дусі вже понад 50 літ. За цей довгий протяг часу Пласт виховав ряд найкращих наших громадян, сусільних діячів та борців за волю із Ст. Бандерою та Романом Шухевичем включно.

В часі наших змагань з ворогами члени Пласту були все в перших рядах і тому втрати, які понесли починаючи від У-СС-ів, а кінчаючи на УПА, були рівночасно і втратами Пласту. Та наше громадянство не відчуло, бо, не зважаючи на втрати, Пласт однаково був активний на Рідних Землях, в переселенчих таборах і на нових місцях поселення. Коли 15 літ тому, у зв'язку з переселенням, розпорошено пластову громаду, здавалося, що Пласт скоро занике, бо на нових місцях поселення немає підстав існування. Та Пласт не загинув. Доказом цього є те, що число його членів зросло з 1 500 до 4 000.

Коли візьмемо до уваги, що від новака - жовтодзюба до пластуна - скоба є далека дорога, то це буде велике число. Коли ж візьмемо до уваги наші потреби, то воно буде замале. Ми маємо велике число організацій, та вони не мають вигляду на довге існування, якщо не будуть мати припливу нових членів — а їх виховує Пласт.

Наша молода генерація потребує організації, в якій вона почувалася б свобідно, як в себе вдома. Також багато наших пластунів, які для військової служби, студій чи праці відійшли від Пласту, тепер вертають і стають активними його членами, бо відчувають притягаючу силу тієї ідеї.

Інакше виглядав Пласт на Рідних Землях, інакше він працював в таборах, і іншими дорогами він мусить йти тут, на еміграції Тут він мусить пристосуватися до американських вимог.

Першою вимогою є відповідне приміщення. Тож вже в перших роках нашого поселення провід філядельфійського Пласту набув дім, який був центром пластового життя довгі літа. В ньому виховалося багато ідейної молоді, яка є тепер виховниками та керівниками в Пласті, а то й в СУМ-і. Та, по причині перебудови тієї дільниці і зв'язаного з цим переселення переважної кількости членів Пласту до північної частини міста, Пласт був змушений продати свою домівку.

Скоро виявилося, що з того часу не можна було наладнати пластового життя, а особливо його виховної частини. Тому провід Пласту вирішив купити дім. Все ж таки він льояльно чекав на купно спільного для всіх українських товариств. Та виявляється, що немає надії на купно такого дому. Провід Пласту вирішив закупити відповідний дім у Філядельфії, який знов став би центром пластового життя. І закуплено дім на розі вулиць Лиддлей та 10-ої.

Провід Пласту враз із виховниками ствердив, що цей дім вистачає для потреб місцевого Пласту одначе під умовою, що буде добудована заля та 8 кімнат на літні табори для дітей нижче 6 літ. Пластова Станиця не взялі понести ті всі тягарі, вона звертається до громадянства з гарячим проханням при допомогу в тому ділі. Заслуги Пласту є великі, тож провід вірить, що філядельфійське громадянство відповідно оцінить ті заслуги та піде за приміром Нового Йорку і подбає про приміщення для Пласту.

Збірки на купно і добудову будуть переводити окремі збірщики. А хто не хоче чекати на збірщиків, зволить переслати свою пожертву на ту ціль на адресу скарбника пл. Станиці Володимира Стефашина, 825 N. Woodstock St., або касира Пластприяту Євгеній Капій, 5124 N. Marvine St.

Пресовий референт при пластовій Станиці

М. Субтельний

Д-р Петро Воробій — професором університету

(б. к.) В середу 10 лютого вечірнє видання щоденної газети „Ди Лідер Повст" у Ріджайні принесло повідомлення про те, що д-р Петро Воробій, керманич економічного і статистичного відділу Саскачеванської Корпорації Електросилових Станцій, переходить на працю професора до Саскачеванського університету в Ріджайні. Він буде читати в акад. році 1965-66 лекції з ділянок теорії економіки, статистики і коньюнктури.

Д-р Воробій, уродженець Західньої України, мас за собою довгу і плідну наукову кар'єру. Він студіював у Берлінському і Геттінгенському університетах. У 1948 р. здобув науковий ступень доктора, а в 1949 р. прибув до Канади. У Манітобському університеті у Вінніпеґу отримав степень мастера наук. У Вінніпеґу д-р Воробій викладав у Манітобському університеті та Колеґії св. Павла політичну економію, як теж переводив науково-економічні досліди для т. зв. Ред Ривер Інвестигейшен Борд. В 1952 р. прийняв працю в Саскачеванській Корпорації Електросилових Станцій в Ріджайні, спочатку як статистичний аналіст, а з 1958 р. перейняв керму над ним зорганізованим відділом економіки і статистики. З уваги на знання і великий досвід, д-ра Воробія запрошено в 1954 р. до співпраці в Королівській Комісії Рільництва і Сільського життя. Дворічна праця в тій Комісії увінчалася окремою його публікацією п. з. Міські центри в Саскачевані, що вийшла в 1957 р. як звіт ч. 12 тої Комісії.

Д-р Воробій активний в різних канадських і американських професійних товариствах.

Згадати б тільки Канадську Електричну Асоціяцію чи Американську Асоціяцію Публічних Електросилових Станцій, на нарадах яких мав фахові доповіді під час річних конвенцій у Вінніпеґу, Едмонтоні, Вікторії, Клівленді.

Його доповіді читано під час Світової Електросилової Конференції в Білгороді в 1958 р. і на подібній Конференції, що відбудеться в Мельбурні, Австралія, літом 1965 р.

Праці д-ра Воробія позначуються легкістю вислову, глибиною думки, витонченою аналізою і оригінальністю заключень, і становлять цінний причинок у розроблюванні питань із різних ділянок економіки. Д-р Воробій тепер працює над окремою студією для Федеральної Установи Сільсько-Господарського Розвитку (АРДА).

Місцева радіовисильня СК-РМ проголосила в четвер 11 лютого д-ра Воробія Громадянином Дня за його вклад у канадську науку та розпочаття кар'єри університетського професора в Ріджайні.

Слід теж згадати, що д-р П. Воробій активний в українській громаді в Ріджайні. Він кол. голова Відділу КУК, співоснователь і голова Клюбу Українських Професіоналістів і Бизнесменів, автор окремого письма, що його передано Королівській Комісії Двомовности і Двокультурности.

Українська громада в Ріджайні радіє успіхами свойого науково-творчого досягнення, що наш земляк і бажає йому дальшого.

● Директор одної церковної школи в Англії, Джофрі Бирч, зрікся свого становища після 31 років вчителювання і керівництва школою, після того, як він дістав законний дозвіл вести бюро закладів: приймати заклади від газардистів, які ставлять на коней чи хортів на їх перегонах.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ВІД ЛИСТОПАДА МИН. РОКУ ВІДІБРАНО КОМУНІСТИЧНИМ ПАРТИЗАНАМ у Південному В'єтнамі три і пів мільйона фунтів ряжу, змагазинованих у різних законспірованих складах. В останньому тижні під час наземних операцій тільки за 30 миль на північ від столиці Південного В'єтнаму Сайгону знайдено такий склад ряжу, що ним можна б прохарчувати 25.000 війська впродовж року. Віднайдено теж 21 вантажне авто, вкрадене партизанами в минулому році.

ЧЛЕНИ КОРПУСУ МИРА БУДУТЬ ВІДКЛИКАНІ З ІНДОНЕЗІЇ — це чергова перемога індонезійських комуністів, які в усьому слухають наказів з Пейпінгу. Представник президента Джансона, кол. дипломат Елсворт Бункер, висланий до Індонезії „задля поліпшення взаємин", погодився на цю останню вимогу комуністів.

В МЕХІКО СИТІ ЗААРЕШТОВАНО 30-ох ОСІБ — КОМУНІСТІВ ТА ЇХНІХ СИМПАТИКІВ за те, що були в змові проти теперішнього демократичного уряду. Переведено арештки і в інших місцевостях, але про них не подано докладних відомостей. Арештування відбулися в столиці Мехіко після того, як комуністи та їхні прихильники демонстрували 13-го квітня перед американською амбасадою, виступаючи проти американської політики у В'єтнамі. Між заарештованими є редактор органу Комуністичної партії „Ля Воз де Мехіко" — Гюґо Понсе де Леон і головний секретар цієї партії — Мануель Террасаз Ґерреро.

ЙОРДАНІЯ ДІСТАНЕ ВІД ЗДА ЗБРОЮ — переговори в цій справі добігають до кінця. Так само ведуться переговори між ЗДА й Ізраїлем щодо достав зброї Ізраїлеві. Однак в обох цих справах американський Уряд зберігає повну тайну, щоб не ворохобити публічної опінії ані в Ізраїлі ані в арабському світі.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ЗАПЛАТИЛА ІЗРАЇЛЕВІ останніх 75 мільйонів дол. з обіцяних йому 14 років тому 860 мільйонів титулом відшкодування жидам, що потерпіли від нацистів. Всю суму сплачувано річними сплатами. Завдяки цим німецьким репараціям Ізраїль зріс економічно.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ПРОТИ НАДМІРНОГО ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ, бо тоді не можна б здійснювати програми дійти в майбутньому до збалянсованого федерального бюджету. Секретар скарбу Генрі Г. Фавлер, промовляючи на зборах Американського Товариства Часописних Видавців казав, що не можна занадто зменшити податки від люксусових товарів, бо тоді важко було б здійснювати головну урядову програму, — дійти до такого бюджету, де прибутки були б принаймні рівні з видатками. Недобір в сумі $8.2 більйона в 1964 році в цьому році має винести $6.3 більйона, а в 1966 році — запланований на $5.3 більйона.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 24-го КВІТНЯ 1965 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Т-ва Зоря — 69 Відд. в год. 7-ій вечора в домівці під числом 33 East 7th St. Проситься членство прибути, бо є важні справи до полагодження. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорномор. Січ — 14-ий Відд. в Січовій залі. Проситься членство вирівняти свої залеглі вкладки. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр.

НЕДІЛЯ, 25-го КВІТНЯ 1965 р.

КУРТІС БЕЙ, Мд. Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла, 81 Відд. в церковній залі де звичайно. На зборах буде звіт за останніх три місяці. Проситься членство прибути. — П. Войтович, гол., А. Блавцик, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. в год. 11:30 ранку в церковній залі при Фільморе і Онейда вул. Проситься членство вплачувати вкладки до 25-го кожного місяця. Збірання вкладок відбувається кожної неділі в вище згаданому часі і місці. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. в приміщенні Спортового Т-ва „Тризуб" в год. від 1-3 і того самого дня в Укр. Клюбі, при Френклін вул. від год. 11-1 по пол. — О. Бакай, секр.

ТАРЗАН, ч. 5422 Первісна людина мов тварина

Дон Рід був скептичний, коли випитував свого працедавця. — Що це за така казочна історія?

Фіппс сяяв. — Я чув, що в африканській джунглі живе хлопець... Такий первісний і дикий, як тварина...

— Його викрадено із села тубільців як немовля. І виховано в племені павіянів.